

ادبیات عمریه مجبوری

هفته‌لق سیاسی ، ادبی و علمی غزته در .

جلد : ۱

سنه : ۱ ۵ ربیع الاول ۱۳۳۵ جمعه ایرتسی ۱۷ کانون اول ۱۳۳۲ نومرو ۹

سفارتنامه آمدی غالب افندی

الحمد لله الذي هدانا لهذا السلام وايدالدين القويم المبين بالتأييد التام والصلوة والسلام على نبينا محمد سيد الانام قال الله الصلح سيد الاحكام وعلى آله واصحابه الذينهم اولو السعادة وعالي المقام وبعد بو عبد محتاج الطاف ومواهب حضرت واهب سيد محمد سعيد غالب حسب الاستطاعة والمكاسب بو وجهله اشعار مشهودات واخبار معلوماته راغب كافة واقعات زمانيه مقتضاي تصاویر ازليه اولوب هربرينك مقدمات ونتائجنده احكام خفيه اولغله الله كشمش آتمشدر آني ايمه جدل تيغ لايستل عمايفعل مآلى باصدق حال اولوب دولت عليه ابدى الدوام صانها الله تعالى الى يوم القيام ولمع انوار شوكتها مادام الليالى والايام ايله فرانسه دولتي بيننده اوچيوزسنه مقدارى اثار مصافاة جارى وعوارض وتغيردن عارى اولديغندن بشقه معلوم خواص وعوام اولدينى وجهله فرانسه دولتي مبدل جمهوريت اولدينى هنكامده دخى مرعى اولان عهد سابقه على حالها ابقا اولندقدن صكره اقليم مصر ندره العصر ماده سيلاه وضع انامل تعرضات باعث انفساخ شيرازه مسالمات اولقى ملابسه سيلاه بيك ايكي يوز اون اوچ سنه سى محرمى او اسطنده مصرى استيلا وقوعنده اول امرده طرف دولت عليه ابد مدتدن سرعسكر تعيين وارسالى وبعده سنه مرقومه ذى الحجه سنده حسب الاقتضا توفيق ربانى در سعادتن برأ مختصر اردوى هايون ظفر مقرون وايرتسى سنه دخى لزوم مصلحته مبتنى قدر يلكن دونماى هايون نصرتمون اسبالى ايله تدابير لازمه اجرا ومتفق سلطنت سنه اولان انكلتره دولتي جانبندن دخى طرف مصره سفارين وقره عسكرى ارساليه بالاتفاق استرداد اولكاي مصر معايتنا اولتمش اولغله بعنايت الله الملك القدير اطراف وحوالى سى حرباً وتخليه نزع وتسخير اولتمشين اون التى سنه سى اقليم مصر يه قبضه تصرفه آلنديغندن اسايش رعاياني متبع اولان مصالحه يي دخى اعاده يه طرفين رضاداد اولديغنه بناء بوفير كثير التقصير ركاب هايون ميمتمقرون امد جيلكى خدمتده مستخدم ايكن سنه مذ كوره شهر ذى القعدة الشريفه سنك

مربور محمد بن مصطفیٰ بن قید و بند ایله سده سعادته کوندره سن . فی ۲۳ رمضان ۹۶۷ .
ادر نه ده قلیزن یا قالا ندیغی کبی (بلغراد) ضربخانه سنک احداثدن بری احوالیده ده قلب آچه
تداول آتمک باشلامشدی . اهالی بو طرفلرده آچه عثمانی قولانیورلر، هر شینی التون، غروش و پنز ایله
صاتین الیورلردی . چونکه خلقک النده کی آچه لر هپ قالب ایدی . بر هفته قدر تداول ایتسه
در حال قورشونی و باقری میدان چیقیوردی . بو مسئله نك اوکنی آلق ایچون بلغراد قاضیسنه
آتیده کی حکم کوندرلشدی :
« بلغراد قاضیسنه حکم که ،

سمندره بکی بیرام دام عزه مکتوب کوندروب بو جانبلردن التون و غروش و پنز ایله
بیع و شرا اولوب عثمانی آچه ایله بیع و شرا اولمیبو ایچون آچه ایله بیع و شرا ایتیمز دیو
سؤال اولدقده حالا خلقک النده اولان آچه نك اکثری قلب اولوب صورتا ایو بر هفته مقداری
طورمق ایله قزل وقورشونی ظاهر اولور . بلغزاده ضربخانه احداث اولنلادن برو قالب آچه ظهور
ایدوب حجم العیار آچه یوقدر . بیزالو غمز آچه خارج برلرده اولان شهر و قصباتده کسنه المایوب
غروش و پنز و التون استرلر . انوک ایچون بیع و شرا ایلز دیو جواب ویردوکلرین وفی
نفس الامر خارج برلرده عثمانی آچه ایله بیع و شرا میسر اولمایوب دفعاتله ادملر کوندریلوب
رنجبرلرک دیدوکلری کی اولوب الارنده اولان آچه تابلندوغی کی علی ظاهر اولوب صحیح العیار آچه
بولمیبو قلاب چوق اولدوغن بولورمکین بیوردوم که درکاه معلام چاوشلرندن بالی زیدقوره واردوقده
بو بایده مقید اولوب تحت قضا کده قلابق نامیله اکلانلرک احوالن تفتیش و تفحص ایلوب انوک
کی النده قلابغه متعلق سکه ویاخود برله الات واسبابدن بولنه ویاخود قلاب ایدوکی شرمه ثابت
اوله انوک کیلری الارنده بولنان قلابق اسبابی ایله و قلابقلری ثابت اولنلرک صحت و صورت
سجالریله سده سعادته کوندره سن اما بوبهانه ایله قلاب اولمایوب والتده قلابغه متعلق سکه وسایر
اسباب بولمیبو مجرد النده بعض قلب التون و آچه بولماق ایله ویاخود صاحب غرض سوزیله کسنیه
دخل اولوب اخذ و جلب اولمقدن زیاده خذر ایدوب هان قلابزی شرغله ثابت اولوب ویاخود
النده سکه بولنه انوک کیلری درکاه معلامه کوندره سن . فی ۸ ربیع الاول ۹۷۳ .
احمر رفیق

ادبیات ملیه مسئله سی

۲

لسان

ایلاک مقاله مده وزن مسئله سی کوزدن کچیرمش ، « عروضک غیر ملی اولدیغی ، بناء علیه
آرتق ادبیات مده یا شامغه حق قالمادیغی » ادعا ایدنلرک فکرینی ایچون دوغری بولمادیغی ایضا
ایتمشدم . بونده ده وزندن چوق دها اسکی بر سرگذشت صاحبی اولان « لسان مسئله سنه » سریع
بر نظر عطف ایتدکدن صوکره بحث « شکل » عائد قسمی بدتیره رک موضوع والهام مسئله لرینه کچه حکم .
اصلاح لسان « مسئله سی معهود شرق مسئله سی قدر اسکی و مزمن بر حکایه در . یاریم
عصرندن بری وقت وقت آله وله نیر ، بیسود دیدی قودیلرله اورته لنی ولوله یه ویردکدن صوکره موقت
بر زمان ایچون سونر کولله نیر . بومحکابی ، کوتو بر نتیجه یه ایرمه مسئلک مختلف سبیلری واردر .

بر کره بویله مسئله لرده نتیجه یی شونک ، بونک کیف و آرزوسی دکل ، زمان و طبیعت شتون ، دهآ آجیق بر تعبیر ایله ملت اوزرنده اجرای تأثیر ایدن جلی ، خفی عامللرک هیئت عمومی سی تعین ایدر. ذاتاً عام، حادثاتک مجراسنی دکشیدیرمکه دکل ساده جه کوسترمکه مکلفدر.

« اصلاح لسان » مسئله سنی اورته یه آتالار بر درلو بو نقطه یی آ کلامق ایسته میورلر و عندی قاعده لرله لسانی اولدیغندن واولاجغندن باشقه برشکه صوقق امکانه صیمی صورتده اینانیوزلردی. مثال اولق اوزره « تصفیه جیلر » ی آلام . بونلرک باشلیجه مقصدلری عربی و فارسی کله لری لساندن چیقارمق ، یرلرینه بونکون روحلری عزده اوزاق و کیزلی بریادی بیله قالمایان برماضیده یاشامش ، حیات دوره لرینی اتمام ایتمش کله لری اقامه ایتکدی . دیمک که بوتون ملت آخر برلکی ایده جک ، مجلس مبعوثان یرینه قورولتای ، آتش یرینه اود ، الله یرینه جالاب دینه جک و بوسورتله قوجه مملکت بویله کله بکلنه یکیدن لسان اوکره نه جکدی ! تاریخده بویله بر حادثه نکل قاچ مثالی واردی ؟ لسان کبی شکل و حیاتی اختیار و تصرفز خارجه نه بی نهایت مؤثرلردن آلان مرکب عضویتلرده « ابتدائی صفوته دونمک » نه دیمکدی ؟ سوکره شئونیه تصرف ممکن بیله اولسه ، اولمش کله لری تکرار تداوله چیقارمقله نه فائده ، نه کوزلکک تأمین ایدیله جکدی ؟ نهایت دنیا ده هانکی لسان واردی که ایچنه اجنبی کله کیره مش اولسون ؟

بویله حیات و تاریخک اک بسیط قانونلردن تغافل ایدیلرک بوقدر ساده دلانه برشکلده اورته یه آتیلان بر دعوا دن طبیعی مثبت بر نتیجه بکلنه مزیدی . نیتیه کیم ده اولیه اولدی و « تصفیه » مسئله سی بر زمان اورته ده چالقادندن سوکره کولونج بر خاطر ه دن باشقه برأیز بر اقامدن سوندی ، کیتدی .

* *

اصلاح لسان مسئله لرنده اک معقول و علمی جریان بر زمان اول « کنج قلملر » طرفندن اداره ایدیلن « یکی لسان » جریانی اولدی . یکی لسانجیلر بر قول مجرده ، کیفی بر قاعده یه دکل بر مشاهده یه ، بر واقعه یه استناد ایدیورلردی . ایضاح ایدلم :

شناسیدن اول لسانک بوتون کوزلکی کله لرک و جمله لرک آهنک و احتشامندن عبارتدی . آوروپا ادبیاتی اولدجه آکلایان شناسی لسانی مستقل بر زینت ، برغایه کبی دکل فقط اصل کوزلککنی فکر و خیال دن آلان بر افاده واسطه سی کبی تلقی ایتدی . اولکیلرک لسانی ایله شناسیدنک نثری آراسنده شکل اعتباریله جوق فرقلر واردی . مثلاً آسکی لسانده جمله لر دوراقلر ، فاصله لرله آیرلماور ، بالخاصه بر آرز جدی یازیلرده صرام تامیله افاده ایدیلنجه یه قدر جمله لرک بر برینه باغلی قالماسی بر قاعده حکمنده بولونیوردی . شو حالده ذهنده تسلسل ایدن قضیه لرک ترتیبی کاغد اوزرنده ضبط ایدیلان جمله لرک ترتیبیه اویماور و محرری فکرلرینک اصل نظامی بوزره تحریر لسانی یکیدن تنظیم ایتک مجبوریتنده براقیوردی . حالبوکه باشقه لسانلرده و بونکون سویله یوب یازدیغمز لسانده جمله لرک ذهن و تکلمده کی ترتیبلری یازیده کی ترتیبلرندن جوق فرق ایتمز .

محروک ، ذهننده معین بر نظام ایچنده تسلسل ایدن فکرلرینی تحریر ترتیبیه صوقق ایچون اختیار ایتدیکی بوایکنجی همیه بر نوع ترجمه اولویور و فکرلری دوغوشلرنده کی حرارت و حیات ایله اورته یه چیقمقدن منع ایدیوردی . افاده نکل روح و صمیمیتنه دوقوتان سبیلردن بری ده تکلم لسانده جوق کچمه یی اوزون عربی و فارسی ترکیلردی .

شناسی بوتون بوزنجیلرلی قیردی . مع مافیه کله جیلک ایله اولان علاقه بردنبره کسیله مزیدی .

واقعا نژده آرتق «سج» دینلن قافیه حکم سورمیوردی . فقط بوکا مقابل ینه جمله لرك روشنده بر نوع «قادانس» یاپیلرنده ، بربرلرینه نسبتله ، بر نوع تناظر و تناسب جاری بولونیوردی . ادبیات جدیده فکر ایله لسان آره سنده کی مناسبتی بر درجه دها صمیمیلشدیردی . بونسل فرانسز ادبیاتی هان هان عیناً تقلید ایتمش و بو ادبیات موجود فکرلری ، تعبیرلری ، جمله لرنک منطق شکلرینه وارنجیه قدر بوتون خصوصیتلریله لسانزه انتقال ایتشدی . آسکیدن عربی وفارسی قواعدینی ایجه بیلمه دن یازی یازیله مازدی . حالبوکه ادبیات جدیده بوجهته اهمیت ویرمدی ، یابانجی کله لری لسانزک کندی قاعده لرله یازمغه ، شاعرلری شعرايه ، ادیبلری ادبایه ، حکایه جی کله سنی حکایه نویس تعبیرینه ترجیح ایتمه باشلادی . بونسل کذلک ترکیبلری ده مستقل بر کوزللك عد ایتور ، فضله کله دن تشکل ایدن ترکیبلری خفیله دیریور ، بعضاً بوسبوتون جوزنیوردی . لسان واجتماعیات مسئله لرینی پک ایی تتبع ایتمش بر استاد ساده لکه دوغری اولان بونمایلی فرق ایتدی و اصلاح لسان مسئله سنی جانلی وعلی برشکلده موقع مناظره یه قویدی . استاد اولکیلر کی عندی بر قاعده نك قبولی تکلیف ایتور ، اساساً موجود بر واقعه یی ایضاح و تفسیر ایده رک استقبالی کورمه یه چالشیوردی . «یکی لسان» جریانک اساسنی شویله تلخیص ایده بیلیرز : «لسانزده صوک یاریم عصرده یازلمش اثرلره عطف نظر اولنورسه عرب و عجم قواعدینه رغبتک تدریجاً آزالدیغی ، ترکیبلرک کیتدکجه خفیله دیکی کورولور . دیمک که کیزی بر مؤثر لسانی ساده لکه دوغری سوق ایدیور ، و محتمل که بوجریان یکر می ، اوتوز ، قرق سنه صوکره ، خلاصه ابرکیچ برکون ، لسانک اجنبی قاعده لر و ترکیلردن تمامیه تجردینی انتاج ایتسین . . . شیمدی ممکن دکلکی که طبیعتک مساعیسه کندی شعوری فعالیتیزی ده انضمام ایتدیره رک بوتبدل و تکاملک دها یاقین بر استقباله حصوله یاریم ایده لم .» کورولویور که مقصد یکی بر جریان یاراتمق دکل ، اساساً موجود بر جریان قوتلندیرمه چالشمقدن عبارتدر .

اساس اعتباریله جوق دوغری بولدیغمز بومطالعہ یی مع التأسف یا کلش آکلایانلر ، تصفیہ جیلرک دعوالریله قاریشدیرانلر جوق اولدی . مثلاً یکی نسلک پک کزیده پرقلمی لسانک ساده لکه میلی حقنده کی ادعای رنگین و ساده یازیلریله بالفعل اثبات ایدوب دورورکن اعتراضه قالدیشدی . آهنگلرینه اوقدر آلیشدیغمز کله لری بر اقوب برلرینه توزلی قاموسلرده کی اویغور ، چغتای کله لرینی قوللانمی بر درلو آکلایماجغنی سویلادی . حالبوکه لسانزده یاشایان اجنبی کله لره ذاتاً اعتراض ایدن یوقدی . آلویریر که اونلر لسانزک حدودلرندن کچرکن تابعیتلرینی دکیشدیرسینلر ، صرفزک ، فونه تیکمزک قاعده لرینه رعایت ایتسینلر . یکی لسانک یا کلش تلقی ایدلمه سی سببلرندن بری ده اونی هان تطبیقه قالفانلرک بر آرز فضله غیر تکشلی اولشدر . ذاتاً پک قوتلی اولمایان بوقلملردن چیقان یازیلر هم اعتیادلریمزه دوقومق ، هم ده بر تصنع وجعلیت قوقوسی طاشیمق اعتباریله ذوقیزی تطمین ایده میورلردی . فی الحقیقه عرب ، عجم ترکیبلرندن ، قاعده لرندن عاری یازی یازمق ایچون ساده جه ترکیبلری بوزمق ، کله لری ترکیه لشدیرمک کفایت ایده مزدی . بونقطه یی بر ایکی مثال ایله ایضاح ایده لم : «ماضی حیاتنک بویادکار تحسینه باقارکن او کیزی جریحه شبانک تکرار صیرلادیغنی دویاردی .» استکیجه بر روماندن راست کله آلدیغمز بوسطرلری یازان ذات استقباله تقدم ایتک ایتدیکی حالده ، جمله سنی شو شکله صوفقه مقصده وارمش ضایلا بیلیرمیدی ؟ «بو حیاتنک ماضینک تحسینک یادکارینه باقارکن شبانک او کیزی جریحه سنک تکرار صیرلادیغنی دویاردی .» کذلک : «متانت اسلوبی سلامت فکر ، رقت حس و ثروت خیال ایله مزج ایتشدی .» شکلنده کی بر عباره یی «ناسلوبنک متانتی ، فکرینک سلیملکسه ، حسنک رقیقلکسه ، خیالنک ثروتنه مزج ایتشدی .» شکلنه

صوقیورمکه ترکیه لشدیرمش اولاییلیری یز؟ طبیعی دکل . . . برنجیسنده تتابع ایدن اضافلر ، ایکنجیسنده ذهنمک ، قولاغمزک اعتیادلرینی بوزان غرابت و آهنکسزلک ، بونلره حسن قبول کوسنرمه منه البته مانع اولور . عینی فکری باشقه برشکلده دها کوزل افاده اتمک امکانی یوق دکلدر . فقط ، برنجی حالده ، فکرلرینی دوغدقلری کسوه ایله کاغداوزرینه نقل ایدن محرر ، ایکنجی حالده ، مقصدینی افاده اتمک ایچون یکی برجه شکلی بولق مجبوریتنده قالاچقدرد . حالبوکه ایش بونکلده بیتمز : عرب ، عجم ترکیب وقاعده لرینک لساندن چیمه سی مقدر اولدینی حالده شیمدیکی جمله لک شکل منطقیلر ندهده بر تبدل حصولی ضروری اولق اقتضا ایدر . بویکی فکر قالبلرینی ایسه نرم کندی تفکروایجادیمز دکل ، لسانک نرم هان هان تمامیه تصرفز خارجنده قالان کندی جریان وحرکتی تعیین ایده جکدر . اوت برواقعه نک مشاهد سی بزه « استقباله لسان ساده اوله حق » دیمک حقنی ویره بیلیر . فقط استقباله کی جمله لک شکل منطقیلری شو اوله حق دیه بیلیمک ایچون المزده هیچ بر دلیل و اساس یوقدر .

* *

اولکی مقاله مده استقباله غلبه نک عروض ایله هجادن هانکیسنه عائد اولاجنی کسیر یله مزه یمشدم . فقط لسان مجتهد بر آرز دها قوی برظن اولق اوزره دیه بیله حکم که : « پارلاق ، طنطنه لی اسلوبک حیاتی آرتق بیتمشدر . بوتدن صکره اسلوب بوتون خصوصیتی افاده ایتدیکی فکر لک طبیعتدن آلاحق و سوز ایچون سوز دوری برده اعودت اتمه جکدر . بجه استقباله لسانی ، بوتون کوزلاکنی آنجق ایجه و حساس حالت روحیه لری افاده ایدر کن کوسترن تکلم لسان مزه مشابه ، معنویتزی الک ایجه تفصیلاتی ، اک اوچوچی رنگلریله ترجمه ایده جک جانلی ، سریع بر لسان اولاجقدرد .

۲۶ تشرین ثانی ۳۳۲ سراج خاتمه باشی

رئیس نوری

رومانیا و رومانیالیرک سجایای ملیه سی

— ۲ —

— کچن نسخه دن مابعد —

رومن جوبانلری ایله کوییلیری عسکرلکدن نفرت ایدرلر . بناءً علیه رومن مدیران امور ، طبعاً عسکر اولمایان بوخلق عسکرلکه تشویق ایچون ، کندیلرنده حماسه و شجاعت او یاندیرمق ایچون ، حسیات تعصبکارانه بی تحریکه غیرت ایدرلر . مثلاً ترانیسلوانیاده بولنان عرقداشلرینک محارلر طرفندن نه یوله تضییق ایدمکده اولدیغنه دائر شرقیلر ترتیب ایلرلر .

رومنلرک عسکرلکدن ، حماسیاتدن نه درجه قاجندقلرینی آ کلامق ایچون شرقیلرندن شو مثالی اوقونه لم : « عسکر اولامه لری ایچون ازکک جو جوقلریکی صاقلا ! عسکر دن قاجارلر سه اوللری حمایه ایت ! عسکر اولقدن ایسه اورمانلر ده آج و بیعلاج قوشوشمق مزه جدر . عسکر اولقدن ایسه وطنسز بر ملتجی اولق مزه جدر . او یویه حق و اوینایه حق یرده بوراده نوبت بکله مکه مجبور اولان اولاحه یازیق ! »

کورولور که رومن ملتی عادی روحلی بر ملتدر . عسکرلک کی بر قومی روحاً و بدناً اعلا ایدن بر اقنوم مکملی شومه یز بوملت ، جوبانلقدن و چفتجیلکدن ، بیوب ایچوب عمرینی خوشجه کچیرمک

ترانیسلوانیالی بر رومن کویلیسی